

1876-09-25

OPHAVSMAND/NØGLEPERSON

J. C. Jacobsen

FAKTA

Type:
Fundats

Sprog:
Dansk

Tilblivelsessted:
København

Arkivplacering:
Carlsbergfondets arkiv

Emneord:
Carlsbergfondet

DOKUMENTINDHOLD

Statuter for "Carlsberg Fondet". Publiceret i "Aktstykker
vedrørende Carlsbergfondet med tillæg 1-4"

IV.

Statuter for „Carlsberg Fondet“.

- § I. Til dette Fond er ved Fundats- og Gavebrev af 25de September 1876 skjænket en Kapital af 1 Million Kroner med Pant i min Ejendom „Carlsberg“, bestaaende af Matr.Nr. 19 c., e., f., og g. og 20 c. i Valby med Bygninger, Inventarium og Have. Kapitalen bliver at forrente med 5 pCt. p. A., dog saaledes, at den fulde Renteydelse først indtræder ved min og Hustrus Død, og at der, saalænge nogen af os er i Live, ikkun erlægges en aarlig Rente af 2 pCt. eller i det Hele 20,000 Kroner.
- § II. Fondets Formaal ere:
- A. at fortsætte og udvide Virksomheden i det af mig i 1875 oprettede chemiske og physiologiske „Carlsberg Laboratorium“ i Overensstemmelse med dette Instituts nedenfor angivne Opgave;
  - B. at fremme de forskjellige Naturvidenskaber, samt Mathematik, Philosophi, Historie og Sprogvidenskab paa de nedenfor anførte Maader.
- § III. Saalænge Fondets aarlige Indtægt indskrænker sig til ovennævnte Beløb af 20,000 Kroner, vil dette, efter Fradrag af Administrationsudgifter, først og fremmest være at anvende til Bestridelse af de for Laboratoriets

Virksomhed fornødne Udgifter. Hvad der ikke i hvert enkelt Aar maatte behøves til dette Brug, kan anvendes til det under § II. B. nævnte Formaal.

- § IV. Naar efter min og Hustrus Død den fulde Renteydelse af Kapitalen indtræder, skal, ligeledes efter Fradrag af Administrations-Udgifterne, Halvdelen af Fondets Indtægt forbeholdes til Brug for Laboratoriet (§ II. A.) og den anden Halvdel til Formaalet B. (cfr. § II.). I Udredelse af Administrations-Udgifterne tage A. og B. lige Del.

Skulde der til sine Tider ikke behøves det hele Beløb af de til Formaalene A. eller B. henlagte aarlige Indtægter, oplægges Resten midlertidig som Sparepenge til Brug for hvert især, efterhaanden som der bliver Trang dertil, eller til Benyttelse ved forestaaende større Foretagender.

Dersom det imidlertid skulde blive klart, at der i en nær Fremtid ikke vil blive Brug i den enkelte Afdeling for dens oplagte Sparepenge, kunne disse, naar Direktionen ved en enstemmig Beslutning vedtager det, anvendes til Bedste for den anden Afdeling.

- § V. Fondet bestyres af en Direktion, bestaaende af 5 Medlemmer, valgte af det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab ud af dets egen Midte. Valget gjælder for 10 Aar. Hvert andet Aar afgaar et Medlem, — i første Valgperiode efter Lodtrækning. Den udtrædende kan gjen vælges. Afgaar et Medlem, før Valgperioden er udløben, indtræder den i hans Sted valgte for Resten af den afgangnes Funktionstid. Direktionen vælger af sin Midte en Formand hver Gang et ordinært Direktørvalg har fundet Sted. Den vedtager selv sin Forretningsorden.

§ VI. Til tre af Direktionens Medlemmer overdrages det særlige Hverv, i Forbindelse med 1 eller 2 Tilforordnede, at danne Laboratoriets Bestyrelse. Disse tre Medlemmer skulle være naturkyndige. Den eller de Tilforordnede vælges af Videnskabernes Selskab blandt Mænd udenfor sammes Midte, der enten som Bryggerikyndige eller af andre Grunde maa antages at have Kjendskab til og Interesse for det, der er Laboratoriets Opgave. De vælges paa 5 Aar og kunne gjenvælges.

Laboratoriebestyrelsen vedtager selv sin Forretningsorden og vælger sin Formand, som forbliver i denne Stilling, indtil hans Funktionstid som Direktør er udløben.

§ VII. Direktionens Medlemmer oppebære hvert et aarligt Honorar af 400 Kroner. De tre Laboratoriebestyrere erholde desuden hver et Tillæg af 300 Kroner. Hver af Formandsposterne honoreres med 200 Kroner. De Tilforordnede honoreres hver med 300 Kroner.

§ VIII. Carlsberg-Laboratoriets Opgave skal være ved selvstændige Undersøgelser at prøve de Lærdomme, som Videnskaben allerede har tilvejebragt, og at udvikle dem ved fortsatte Studier til et muligt fuldstændigt videnskabeligt Grundlag for Maltning-, Brygnings- og Gjærings-Operationerne.

Ved Ansættelse af Assistenten bør der virkes for, at der efterhaanden kan uddannes flere Forskere i de herhen hørende Grene af Chemien og Physiologien.

Til de Arbejder, hvormed Laboratoriet bør beskæftige sig, kan for Tiden henregnes:

- a. Undersøgelser, saavel chemiske som physiologiske, af de til Brygning anvendelige Sædarter, særlig af Bygget og dets Varieteter, samt af Grunden til

- disses forskellige Egenskaber, saasom Klima, Jordbund, Dyrkningsmaade, Modningsgrad, o. s. v.
- b. Lignende Undersøgelser af Humlen og Udforskning af Metoder til at bestemme dens virksomme Bestanddele, samt Undersøgelser af disse Stoffers Forhold og Virkemaade under Brygningen og Gjæringen.
- c. Et grundigt Studium af de i Sædarterne værende Stoffer, navnlig Melstof og dets Overgangsformer. Dextrin, Sukker, m. fl., samt Æggehvdestofferne og disse Stoffers Forhold og Omdannelser under Brygningsoperationerne, saasom:
- under Maltningen (Udblødningen, Spiringen og Køletørringen) og ved Anvendelsen af forskellige Metoder;
  - under Mæskningen og Kogningen (Infusions- og Decoctions-Metoder, Kogning ved direkte Ild, ved Damp, under Tryk, o. s. v.);
  - under Nedsvalingen (den atmosfæriske Lufts Indflydelse, modsatte Systemer, Bandelots og Pasteurs, o. s. v.);
  - under Gjæringen i Forhold til de forskellige Maltnings- og Brygningsmetoder;
- d. Undersøgelser og Studier af Gjerplanten, dens Udvikling, Væsen og Virksomhed under forskellige Betingelser og i de forskellige Stadier, samt Luftens, Lysets, Varmens og Elektricitetens Indflydelse derpaa, m. m.;
- e. Undersøgelser over de andre under Gjæringen optrædende Fermenter, Melkesyre-, Eddikesyre-, Smørsyre-Fermenter, m. fl.;
- f. Undersøgelser af det færdige Product, Øllet, dets Egenskaber og Betingelserne for dets Smag, Holdbarhed, Forædling, o. s. v.;

- g. Undersøgelser af Grundene til de stundom indtrædende Uregelmæssigheder i Brygningsoperationerne og i det Hele Studier til Forklaring af alle særegne Phænomener;
- h. Prøvelse af de af andre Naturforskere meddelte Iagttagelser og Opdagelser og af de derpaa byggede Hypoteser og Theorier.

De vundne Resultater offentliggøres i inden- og udenlandske Tidsskrifter eller paa anden Maade, dels som offentlig Redegjørelse for Institutets Virksomhed, deels ligeoverfor Udlandet som et Vidnesbyrd om, at der fra dansk Side tages hæderlig Del i Videnskabens Udvikling i de Retninger, hvorom her er Tale. Intet Resultat af Institutets Virksomhed, som har Betydning i theoretisk eller praktisk Henseende, maa hemmeligholdes.

Det maa betragtes som en Selvfølge, at de Mænd, som forestaa Laboratoriet, ved Siden af deres Arbejder i Institutets specielle Retning, maa stræbe at bevare og udvikle deres videnskabelige Dygtighed i Almindelighed ved andre Studier og Undersøgelser, dog saaledes, at Institutets Hovedopgave ikke tilside sættes eller tabes af Sigte.

Forsaavidt de disponible Midler strække til, og Bestyrelsen finder det hensigtsmæssigt, bør der fra Tid til anden gives Forstanderne Lejlighed til ved Rejser at knytte personlig Forbindelse med Naturforskere i andre Lande, som virke i lignende Retning, og at gjøre sig bekendte med tilsvarende Instituter i Udlandet og deres Arbejder.

Institutet maa ikke paatage sig at virke som en „Bryggerskole“ for Elever uden videnskabelig Fordannelse, ej heller foretage Analyser eller udstede Attester til uvedkommende.

§ IX. Den til Videnskabernes Fremme i Almindelighed bestemte Sum (cfr. §§ II. B., III. og IV.) skal fortrinsvis anvendes til:

- a. Rejsestipendier for ældre Videnskabsmænd paa indtil 3,000 Kroner, enten til gjentagne kortere Besøg i Udlandet, eller til længere Rejser;
- b. Midlertidige Honorarer til yngre Videnskabsmænd, hvis Begavelse og indre Kald gjøre dem særlig skikkede til senere at indtræde i offentlig Virksomhed;
- c. Lønninger for Livstid eller for visse Aar til udmærkede Mænd, som kunne virke heldig som „frie Videnskabsmænd“ udenfor en offentlig Stilling;
- d. Stipendier eller Honorarer paa indtil 2,000 Kroner for specielle Studier eller Undersøgelser;
- e. Bidrag til videnskabelige Arbejders Fremme.

Foranførte Bestemmelser gjælde baade for Medlemmer og for Ikke-Medlemmer af Videnskabernes Selskab og ligesaa for videnskabelige Arbejder i og udenfor Selskabet.

§ X. Direktionen forvalter Fondets Midler. Den foranstalter under sin Kontrol dets Kasse- og Regnskabsvæsen besørget ved en dertil antaget, lønnet Regnskabsfører, hvis Regnskab revideres af 2 Direktører. Decision og Qvittance gives af den samlede Direktion.

Den vedtager det aarlige Budget og tager Beslutning om Anvendelsen af den til forskjellige Videnskabers Fremme bestemte Sum i Henhold til § IX.

Den meddeler Selskabet en aarlig Beretning om Fondets Anvendelse og om Laboratoriets Virksomhed, samt Oversigt over Fondets Indtægt, Udgift og Status.

Den gjør Indstilling til Selskabet om Valget af Tilforordnede til Laboratoriebestyrelsen.

- § XI. Laboratoriestyrelsen varetager alt, hvad der angaar det særlige Overtilsyn med Laboratoriets Virksomhed, dets Lokaler, Inventarium o. s. v.

Den ansætter Laboratoriets Forstandere, hvilken Ansættelse fra begge Sider kan opsiges med 1 Aars Varsel.

Den antager efter Forhandling med Forstanderne de fornødne Assistentter paa tre Maaneders Opsigelse.

Som Laboratorieforstandernes Foresatte vaager den over, at den statutmæssige Plan for Laboratoriets Virksomhed følges. Uden at gribe ind i Forstandernes selvstændige videnskabelige Virksomhed forhandler den med dem om Udførelsen af saadanne Arbejder, som kunne kaste et videnskabeligt Lys over specielle Operationer i Bryggeriet o. s. v.

Den affatter Forslag til det aarlige Budget for Laboratoriet og vaager over dets Overholdelse.

Den gjør Forslag til Direktionen om ekstraordinære Foranstaltninger udenfor det ordinære Budget og om Anvendelsen af de for Laboratoriets Vedkommende oplagte Sparepenge.

- § XII. Laboratorieforstanderne skulle ved Iagttagelser og Undersøgelser, hvortil Operationerne i Bryggeriet give Anledning, samt ved Studier og Arbejder i Laboratoriet uddanne sig i de særlige Retninger af Videnskaben, som have Betydning for Ølbrygningen.

De skulle aarlig meddele Bestyrelsen en udførlig Rapport over de udførte Arbejder. De Meddelelser herom, som Bestyrelsen finder det hensigtsmæssigt at offentliggjøre, skulle de udarbejde i en dertil egnet Form. Medfører Udgivelsen Udgifter, afholdes disse af Laboratoriets Budget; men giver den Indtægt, tilfalder denne Forfatteren.

Saalænge de ere i Laboratoriets Tjeneste, maa

de ikke paatage sig at være Konsulenter for andre og ei heller befatte sig med anden Virksomhed for egen Regning eller for Private. Uden Bestyrelsens Samtykke maa de heller ikke paatage sig nogen offentlig Virksomhed, og dersom Bestyrelsen maatte finde en saadan ønskelig og forenelig med Laboratoriets Tarv, kan Bestyrelsen betinge Samtykket af en forholdsmæssig Afkortning i den aarlige Gage.

De maa ikke modtage Valg til Rigsdagen.

De antage og afskedige de underordnede Betjente og vaage over god Orden i Laboratoriet.

De besørge Anvendelsen af de budgetterede Summer, som stilles til deres Raadighed til løbende Udgifter, og aflægge Regnskab derfor til Bestyrelsen.

- § XIII. Laboratorieforstanderne lønnes mindst lige med Universitetsprofessorer paa samme Alderstrin, men ere ikke pensionsberettigede. Under særlige Omstændigheder kan Direktionen dog, efter Bestyrelsens Indstilling, tilstaa dem en midlertidig eller livsvarig Understøttelse af Laboratoriets Konto.

§ XIV. Om Forandring i Statutterne.

Naar Direktionen i Tidens Løb finder det nødvendigt, at disse Statuter forandres, maa den gjøre Indstilling til Videnskabernes Selskab om de Forandringer, hvorom samtlige Medlemmer af Direktionen ere enige, og Selskabet tager da Beslutning om de indstillede Forandringer. Dersom Selskabet foreslaar Ændringer i Direktionens Indstilling, kunne disse Ændringer først komme til Afstemning i et nyt Møde 4 Uger efter at Direktionen har meddelt Selskabet, at

den med Enstemmighed har tiltraadt Ændringsfor-
slagene.

Carlsbergs-Laboratoriets Formaal (§ VIII) maa
dog ingensinde opgives, og dette Institut maa aldrig
skilles fra Ejendommen „Carlsberg“, saalænge der i
samme drives Bryggeri. Ej heller maa Laboratoriet
nogensinde sammensmeltes med noget andet Institut.

Carlsberg, den 25de September 1876.

J. C. Jacobsen.